

Karlsruud skole

Byomfattende avdeling for elever med autismspekterforstyrrelser

Pedagogisk plattform

Informasjon om avdelingen

Karlsruud skole har en avdeling for elever med autismspekterforstyrrelser. Den består av to baser med til sammen 17 elever.

Avdelingen gir et byomfattende grunnskole- og AKS-tilbud for elever med autismspekterforstyrrelser. Mange av elevene har tilleggsdiagnoser som epilepsi, ADHD og ulike grader av utviklingshemming.

De pedagogiske teamene består av spesialpedagoger/lærere og assistenter som har tett samarbeid.

Autisme - sentrale kjennetegn og konsekvenser

I dag er det bred enighet om at autisme er biologisk betinget. Autisme er en gjennomgripende, livslang utviklingsforstyrrelse. Personer med diagnosen har ulik grad av avvikende språkutvikling, vansker med sosialt samspill, avvikende kommunikasjonsferdigheter og persepsjonsvansker.

Barn med autisme er like forskjellige som andre barn. De har sterke og svake sider som er fundament for deres videre utvikling og læring. De trenger individuelt tilpasset tilrettelegging ut fra den enkeltes egenskaper og behov.

Kommunikasjon

Kommunikasjon er all samhandling som foregår mellom mennesker verbalt og nonverbalt. Dette innebærer å forstå og bli forstått. Elever med autismspekterforstyrrelser kan blant annet ha vansker med:

- bokstavelig forståelse (problemer med å forstå ironi, metaforer m.m.)
- begrepsforståelse
- artikulasjon
- å forstå mening og innhold i verbale uttrykk
- å tolke og bruke kroppsspråk
- å forstå hensikten med å kommunisere

Dette kan resultere i at elevene har vansker med å oppfatte det som kommuniseres. Det kan være vanskelig å få utbytte av det talte språk. Elevene er avhengig av kommunikasjon på sitt nivå og sine premisser.

Sosial kompetanse

Våre elever kan vise mangel på sosial interesse og en manglende klar bevissthet om den. Det kan være utfordrende å tolke andres kroppsspråk, mimikk og gester. De kan ha vansker med å oppfatte sosiale signaler, ta andres perspektiv og å forstå hva andre tenker og føler. Dette kan føre til mangel på gjensidighet og mulige misforståelser i sosialt samspill med andre.

Persepsjonsvansker

Noen personer med autisme kan ha persepsjonsvansker. Persepsjonsvansker kan være relatert til:

- Lyd: Elevene kan reagere sterkere enn vanlig på lyder
- Lys: De kan reagere med ubehag på vanlig lysstyrke eller være overfokuset på lys.
- Smerte: Elevene kan reagere uforholdsmessig lite eller mye på smerte.
- Berøring: Elevene kan ha fiksering eller være oversensitiv på ulike typer berøring.
- Lukt: Elevene kan være sensitive på lukt eller kan selvstimulere på lukter.

Forestillingsevne og fleksibilitet

Personer med autisme har ofte en tendens til å igangsette og opprettholde lite funksjonelle ritualer og rutiner. De viser et sterkt begrenset atferdsrepertoar og har ofte et snevert interesseområde. Dette kan komme til uttrykk blant annet ved at atferden preges av stereotypi, gjentakelser, ritualer med mangelfull kreativitet og fleksibilitet.

Når en ferdighet er godt innlært, vil personer med autisme ofte ha vanskeligheter med å overføre denne kompetansen til en annen situasjon eller oppgave.

Barn med autisme vil ha spesifikt bruk for å lære og overføre ferdigheter til nye situasjoner. Det undervises best i viktige ferdigheter i en funksjonell sammenheng hvor ferdighetene brukes meningsfullt.

Vi ønsker å tilby et autismevennlig miljø

For oss vil det si:

- at elevene møter personale som er trygge i jobben, har gode samarbeidsevner, nødvendig kunnskap og kritisk syn på egen praksis.
- at elevene møter respekt for sin egenart, og at retten til et privatliv respekteres.
- at elevene opplever kontinuitet i forhold til opplegg og personale som omgir elevene.
- at elevene opplever mestring ved at undervisningen tar utgangspunkt i deres interesseområde og sterke sider.
- at elevene får individuell opplæring, basert på uformell og formell kartlegging.
- at elevene møter nødvendig struktur / rammer og forutsigbarhet.
- at vi gir et helhetlig opplæringstilbud i et livslangt perspektiv.

Pedagogisk praksis

Barn med autisme er like forskjellige som alle andre barn. De har ulike interesser, sterke sider og utfordringer. Dette må være fundamentet for deres videre utvikling og læring.

På bakgrunn av dette henter vi elementer fra ulike filosofiske, pedagogiske og metodiske retninger. Valgene blir gjort på bakgrunn av kunnskap om de ulike metodene og ut fra den enkelte elevs behov. I tillegg forholder vi oss til gjeldende lover og forskrifter som blir gitt av det offentlige, for eksempel Kunnskapsløftet (Læreplanen av 2006).

Atferdsregulering - brukes for å øke frekvens av positiv atferd, for eksempel gjennom avtalestyring, tegnøkonomi og belønning. Vi samarbeider med eksterne veiledere.

TEACCH – metodikken tar sikte på å gjøre omgivelsene oversiktlige og forutsigbare. Opplæringen skal være strukturert og funksjonell uansett hvilket miljø eleven befinner seg i og uansett hvem hun / han er sammen med. Det legges vekt på helhetlig tenking. Elever som har utbytte av det, bruker elementer fra TEACCH i forhold til strukturering og visualisering av sine omgivelser.

Strukturering og faste rutiner er nødvendig for å kunne skape en størst mulig grad av forutsigbarhet og trygghet. Elevene er avhengig av tilrettelegging av de fysiske omgivelsene. Miljøet må være oversiktlig slik at eleven vet hva som skal skje hvor, når og med hvem.

For å skape en best mulig struktur bruker vi blant annet:

- **Ukeoversikt:** En oversikt over hele ukens aktiviteter, med bilder eller tekst.
- **Dagsplaner/dagtavler/timeplaner:** Visuelle hjelpemidler som konkrete, bilder, piktogrammer, ordbilder og tekst vil fortelle elevene hva de skal gjøre av aktiviteter, i hvilken rekkefølge disse skal gjøres i løpet av dagen og hvem de skal være sammen med. Planene er avtaler mellom voksen og elev.
- **Individuelle arbeidsplaner:** Skriftlige planer og jobbekurver skal gi elevene informasjon om arbeidsoppgavene; hva de skal gjøre, hvor mye de skal gjøre, når de er ferdige, hvem de skal være sammen med og hva som skal skje etterpå. Noen elever har skriftlige ukeplaner med innhold og mål for undervisningen.

Visualisering innebærer at elevene skal tilbys visuelle hjelpemidler som en kompensasjon for utfordringer knyttet til forståelse av auditiv informasjon, kroppsspråk og sosiale koder. Visuell uttrykksform innebærer ikke at man utelater tale. Man supplerer med bilder, skrift og tegn til tale.

Sosiale historier og visuelle forklaringer er forklaringsmetoder i tekst og/eller bilde for utvikling av sosial kompetanse hos mennesker med autismspekterforstyrrelser.

Individuelle opplæringsplaner, IOP

Skolen utarbeider individuelle opplæringsplaner, IOP, i samarbeid med foreldrene. IOPene inneholder alle fag det ikke er innvilget fritak for. I tillegg har vi mulighet til å legge til mål for sosial kompetanse. Kompetansemålene tilpasses den enkelte elev og vil ofte avvike fra aldersadekvate mål.

Opplæringsområder som vektlegges er:

- Kommunikasjon / språk
- Sosial fungering
- Lek/egenaktivitet
- Motorikk
- Selvhjelp
- ADL
- IKT
- Inkludering i ordinær skole

Målene for opplæringsområdene blir laget ut i fra observasjon og kartlegging.

Vi er opptatt av å tenke helhetlig; det vil si at det vi lærer eleven på skolen/AKS skal de ha glede av på ulike arenaer i nåtid og i fremtidig liv.

Planen skal fungere som et arbeidsredskap. Den blir skrevet for et skoleår av gangen og blir evaluert i samarbeid med foreldrene.

Hjelpemidler

Alternative kommunikasjonsredskaper kan være bilder og piktogrammer på dagtavler, arbeidsplaner, digitale kommunikasjons-hjelpemidler og kommunikasjonspermer. Dette er tilpasset den enkelte elevs utviklingsnivå. Det gir eleven økt mulighet til å forstå og bli forstått.

Tegn til tale brukes sammen med tale for å støtte kommunikasjon og utvikle språk.

Pedagogisk programvare er hensiktsmessig hjelpemiddel i opplæringen. Utstyr og programvare tilpasses den enkelte med tanke på variasjon i vanskelighetsgrad og utviklingsnivå. Bruk av data virker svært motiverende på læring for mange av elevene.

Timer brukes for å kunne markere begynnelse og slutt på ulike aktiviteter.

LIMM (lesing, individualisering, mening og mestring). Dette er en læremiddelpakke som skal fremme leseforståelse hos elever med autismespekterforstyrrelser.

Numicon er et visualiseringsverktøy innen matematikkfaget.

Inkludering

Avdelingen for autismespekterforstyrrelser på Karlsrud skole er en del av skolens inkluderende fellesskap. Dette innebærer at ”elevar med særskilde opplæringsbehov skal ta del i det sosiale, faglige og kulturelle fellesskapet på ein likeverdig måte” (L-06 s). Det lovfestede prinsippet om tilpasset opplæring og godt foreldresamarbeid er sentrale områder for oss for å sikre at elevene er en del av et inkluderende fellesskap, og at de får et likeverdig tilbud.

Noen elever på spesialavdelingen har tilhørighet til en jevnaldrende gruppe på skolen. Type, form og nivå på elevens deltagelse sammen med resten av skolen/gruppene vil skje på grunnlag av elevens nivå, muligheter, vansker, behov og IOP. Her vil det være store variasjoner. I den grad elevens behov og forutsetninger tilsier det, deltar vi på skolens fellesaktiviteter som fellessamlinger og aktivitetsdager. Noen elever får spesielt tilrettelagt opplæring i gruppen de tilhører. Her er målet sosial inkludering. Vi legger vekt på en gradvis tilvenning. Elevene kan med utgangspunkt i sin IOP ha dags, uke- eller periodeplaner som er utarbeidet i samarbeid med den øvrige gruppens lærere. Vi tilrettelegger for samspillsituasjoner hvor det legges vekt på struktur og oversikt, ut fra elevens nivå, vansker og behov. Samspillsituasjonene kan foregå i ulike fysiske miljøer som i klasserommet, i skolegården, i gymsalen, på turer og på avdelingen.

Helhetlig tenking

For oss innebærer helhetlig tenking:

At man må forholde seg til hele mennesket.

Det er viktig at eleven tilegner seg ferdigheter i alle utviklingsområder. Språk og kommunikasjon, sosial fungering, ADL, problemløsning, interesser og beskjeftigelse, motorikk, følelser og væremåte (temperament, utfordrende atferd, passivitet, opplevelser).

At man må forholde seg til de miljøene der personen ferdes.

De ferdigheter og kunnskaper elevene tilegner seg skal de få mulighet til å bruke i ulike arenaer. De systemene og strukturen som eleven trenger skal være felles for skole, AKS, fritidsaktiviteter, nærmiljø, hjem og avlastning, for eksempel dagsplaner, piktogrammer og kommunikasjonsperm.

At man må forholde seg til et livsløp

Lære ferdigheter som det er bruk for framover – ikke bare å fokusere på her og nå situasjonen. Elevene skal gjøres systemavhengig. At elevene er systemavhengige vil si at de kan forholde seg til ulike personer. Miljøet er da tilrettelagt slik at elevene har oversikt og vet hva som skal skje. Det er viktig å vedlikeholde det eleven har lært. ADL trening – lære dagliglivets ferdigheter, for eksempel renslighet. Man tilstreber at elevene får til en best mulig generalisering med tanke på å bli selvstendige senere i livet. (Livskvalitet)

Samarbeid i forbindelse med overganger

For å kunne oppnå disse målene er det en forutsetning at elevene har forpliktende planer. Overganger må planlegges, for eksempel mellom barnehage og skole, og mellom barnetrinn, mellomtrinn, ungdomstrinn og videregående skole. I tillegg må alle arenaer eleven ferdes i, eller skal inn i, ha et tett samarbeide.

Foreldresamarbeid

Kontaktboken er den daglige kontakten mellom hjem, skole og AKS. Hver arena har anledning til å skrive litt om hvordan dagen har vært, beskjeder og eventuelle spesielle hendelser.

Foreldremøter og utviklingssamtaler. Hver base legger opp til to foreldremøter pr. år. Videre skal det avholdes foreldresamtaler/utviklingssamtaler etter behov, minimum en gang pr. halvår.

Individuell opplæringsplan, IOP

Elevene har en individuell opplæringsplan, IOP, som utarbeides i samarbeid med foreldrene. Planen forutsetter tilpasset opplæring i alle fag og fungerer som et arbeidsredskap gjennom skoleåret.

Ansvarsgrupper. Dette er primært foreldrenes/de foresattes forum.

Deltakere i ansvarsgruppen kan være lærer, assistent, koordinator på AKS, representanter fra elevens bostedsbydel, PP-tjenesten og andre samarbeidspartnere det er behov å ha med. Tema som tas opp på ansvarsgrupper er knyttet til elevens helhetlige tilbud.

Uformelle sammenkomster. Gjennom skoleåret legges det opp til uformelle sammenkomster mellom elever/foreldre/personalet på skolen. Vi har juleavslutning og sommeravslutning med enkel lunsj.

Klassekontakt / foreldrerådets arbeidsutvalg - FAU

Det velges en representant som representerer spesialavdelingen i foreldrerådets samarbeidsutvalg, FAU.

Våre samarbeidspartnere

- ✚ Kapellveien behandlingssenter
Kapellveien 6
0487 Oslo
post@kapellveien.no
<http://kapellveien.no>

- ✚ Nordvoll Skole og autismesenter
Dr. Dedichens vei 18
0675 Oslo
nordvoll@ude.oslo.kommune.no
<http://www.nordvoll.gs.oslo.no/>

- ✚ Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
Skedsmogata 25
0655 Oslo
23 46 54 00
ppt@ude.oslo.kommune.no
<https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/sarskilt-undervisning/ppt-og-spesialundervisning/pedagogisk-psykologisk-tjeneste-ppt/>

- ✚ Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)
<https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/psykisk-helse/barne-og-ungdomspsykiatrisk-poliklinikk-bup/>

Samarbeidspartnerne våre kan gi hjelp og veiledning i forhold til enkeltelever og i forhold til hele elevgruppen. Veiledning fra Kapellveien blir gitt ved overgang til skolen når elever er blitt utredet hos dem, og når det oppstår behov om veiledning ved eksempelvis store atferdsproblemer.